Komission ehdotus uudeksi paluuasetukseksi

U 15/2025 vp

Emma Rimmanen 9.6.2025
Sisäministeriö / Maahanmuutto-osasto

Paluuasetus –yhteinen järjestelmä laittomasti unionissa oleskelevien kolmansien maiden kansalaisten palauttamiseksi

Komission ehdotus uudeksi **paluuasetukseksi** 11.3.2025

- COM(2025) 101 final
- Yhteinen järjestelmä laittomasti unionissa oleskelevien kolmansien maiden kansalaisten palauttamiseksi

Ehdotuksella **kumotaan:**

- paluudirektiivi (2008/115/EY)
- maastapoistamispäätösten vastavuoroisen tunnustamisen direktiivi (2001/40/EY)
- neuvoston päätös maastapoistamispäätösten vastavuoroisesta tunnustamisesta annetun direktiivin soveltamisesta aiheutuvan taloudellisen epätasapainon korvaamista koskevista perusteista ja käytännön järjestelyistä (2004/191/EY)

Ehdotuksen tavoitteet

- Palautusprosessin tehostaminen selkeillä, ajanmukaisilla, yksinkertaistetuilla ja yhteisillä säännöillä.
- Varmistetaan, että palautuspäätöksen saanut poistuu EU:sta saatettuna tai vapaaehtoisesti perusoikeuksia kunnioittaen.
- Varmistetaan kolmannen maan kansalaisen yhteistyö viranomaisten kanssa palautusprosessin kaikissa vaiheissa.
- Estetään luvaton liikkuminen Schengen-alueella
  - » palautuspäätösten vastavuoroinen tunnustaminen
- Turvallisuusuhkaa aiheuttavien henkilöiden nopea palauttaminen.
- Takaisinotto selkeästi osaksi palautusprosessia.

Ehdotuksen pääasiallinen sisältö

- Paluumaan määritelmä (4 artikla)
- Eurooppalainen palautusmääräys (7 artikla)
- Vastavuoroinen tunnustaminen (9 artikla)
- Maahantulokielto (10 artikla)
- Vapaaehtoinen paluu (13 artikla)
- Turvallisuusuhkaa aiheuttavien palauttaminen (16 artikla)
- Paluukeskukset (17 artikla)
- Yhteistyövelvoite (21-22 artiklat)
- Tavoitettavuus palautusmenettelyn aikana (23 artikla)
- Oikeussuojakeinot (24-28 artiklat)
- Säilöönotto (29, 32-35 artiklat)
- Pakenemisen vaara (30 artikla)
- Lievemmät turvaamistoimet (31 artikla)
- Takaisinottomenettely (36 artikla)
- Tietojenvaihto (38-41 artiklat)
- Uudelleenkotoutumisen ohjelmat (46 artikla)
- Tilastointi (48 artikla)

Ehdotuksen vaikutukset

Taloudelliset vaikutukset

EU-talousarvio

- Jäsenvaltioiden tarvitsemat investoinnit ovat vuosien 2021-2027 monivuotisen rahoituskehyksen (MFF) mukaisia.
- Mahdollisuus käyttää AMIF-rahastoa

Kansallinen talousarvio

- Tietojärjestelmäkehitys
  - → Suorakäyttöyhteyksien rakentaminen ja automaation mahdollistaminen (palautusmääräys, tietojenvaihto, tilastointi, takaisinottopyynnöt, tiedonsiirto…)
  - → Karkea kustannusarvio 3-4 miljoonaa euroa
- Säilöönoton käytön lisääntyminen
- Tuomioistuinkäsittelyn määräajat ja viranpuolesta tarkastelu

Vaikutukset kansalliseen lainsäädäntöön

- Säädösmuotona asetus
  - → kumottava päällekkäinen kansallinen lainsäädäntö, merkittävä määrä pykäliä
  - → sisältää myös kansallista liikkumavaraa ja täysin uutta sääntelyä

Ulkomaalaislaki

- Maasta poistaminen, turvaamistoimet, maahantulokielto, täytäntöönpanosäännökset, oikeusturva
- Nykyisen maastapoistamisjärjestelmän tarkastelu
  - → asetuksessa ei ole samanlaista jakoa käännyttämiseen ja maasta karkotukseen

Perus- ja ihmisoikeusvaikutukset

Palautuskielto

- Liikkumisvapaus – PL 9 § 4 mom.

Säilöönotto ja säilöönoton vaihtoehdot

- Yhdenvertaisuus – PL 6 §
- Oikeus elämään sekä henkilökohtaiseen vapauteen ja koskemattomuuteen – PL 7 § 3 mom.
- Liikkumisvapaus – PL 9 § 1 mom.

Muutoksenhaku ja tuomioistuinten käsittelyajat

- Valtiollisten tehtävien jako ja parlamentarismi – PL 3 § 3 mom.
- Oikeusturva – PL 21 § 2 mom.

Tietojenvaihto ja tietojen luovutus

- Yksityiselämän suoja – PL 10 § 1 mom.

Valtioneuvoston kanta

Tuetaan:

- Palautusmenettelyn tehostaminen ja sujuvoittaminen
- Turvallisuusuhkaa aiheuttavien erityinen huomiointi
- Säilöönottoa koskevat säännökset
- Yhteistyövelvoite
- Paluumaan määritelmä ja paluukeskukset

Haetaan muutosta:

- Vähemmän hallinnollista lisätaakkaa
- Derogaatio ja toistaiseksi voimassa oleva maahantulokielto lisättävä
- Viranomaisaloitteinen tuomioistuintarkastelu pois lievemmistä turvaamistoimista
- Palautuksen nopea täytäntöönpano mahdollistettava
- Lisää tarkastelua vaativat; tuomioistuinten käsittelyajat, vastavuoroinen tunnustaminen, pakenemisen vaaran kriteerit

Sisäministeriö
Inrikesministeriet

Kirkkokatu 12, Helsinki
PL 26, 00023 Valtioneuvosto
Vaihde 0295 480 171
www.intermin.fi